

Universität Wien
Philologisch-kulturwissenschaftliche Fakultät
Institut für Slawistik

prof. PhDr. Natália Korina, CSc.
natalia.korina@univie.ac.at

**Oponentský posudok
vedeckého a pedagogického diela
doc. RNDr. Daši Munkovej, PhD.**

Doc. RNDr. Daša Munková, PhD. sa do povedomia nielen domácej, ale aj zahraničnej odbornej verejnosti zapísala najmä výskumom strojového prekladu a jeho spojitosti so spracovaním prirodzeného jazyka i využitím jazykových korpusov v prekladateľskej praxi. Je to vzácny príklad prepojenia matematických a lingvistických kompetencií, ktorého najvýznamnejším prínosom sa stal vývoj vlastného unikátneho nástroja a systému na výučbu nielen prekladu, ale aj posteditácie strojového prekladu, revízie prekladu a na hodnotenie kvality prekladu. Ako uvádza doc. Munková, samotný nástroj so systémom bol prezentovaný na významných medzinárodných vedeckých podujatiach, najmä na medzinárodných konferenciách, ktorých výstupy sú evidované v databázach Scopus alebo ISI Web of Knowledge, a zároveň bol uplatnený a verifikovaný vo vyučovaní prekladateľstva na FF UKF v Nitre. Zákonitým výsledkom jej činnosti sa stalo medzinárodné uznanie tak osobného prínosu doc. Munkovej k tejto perspektívnej sfére na styku lingvistiky a informačných technológií, ako aj upevnenie medzinárodného renomé nitrianskej translatologickej školy a Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre ako jej sídla, najmä Filozofickej fakulty UKF a Katedry translatológie FF UKF. Ako odborníčka s profilovým matematicko-fyzikálnym a až neskôr filologickým vzdelaním, doc. Munková drží krok s dobou informačných technológií a vyvinula záslužné úsilie na zavedenie moderných prekladateľských technológií do vysokoškolskej prípravy prekladateľov a tlmočníkov. Vďaka nej bol na FF UKF v Nitre ako prvej na Slovensku implementovaný do vyučovacieho procesu profesionálny nástroj CAT (Memsource) a do učebných osnov zavedené predmety orientované na strojový a počítačom podporovaný preklad na všetkých troch stupňoch vysokoškolského vzdelávania. Jej prínos potvrdzujú tiež početné citácie v indexovaných medzinárodných periodikách a úspešne riešené medzinárodné a národné vedeckovýskumné projekty.

Doc. Munkovej patrí veľká zásluha v zabezpečení uplatniteľnosti absolventov FF UKF na trhu práce a v prepojení teórie s praxou, najmä v organizovaní odborných podujatí s cieľom zabezpečiť vzájomnú interakciu medzi prekladateľskými firmami a univerzitnými centrami orientovanými na prípravu prekladateľov a tlmočníkov (zapojenie do Elia Exchange programu), oboznámiť širokú verejnosť s novými trendami v translatologickom odvetví a poskytnúť (nielen začínajúcim) prekladateľom a študentom translatológie najnovšie poznatky o používaní prekladateľských technológií a využívaní korpusov. K najvýznamnejším podujatiam iniciovaným a organizovaným pričinením doc. Munkovej patrí stretnutie zástupcov 5 významných slovenských prekladateľských agentúr a 5 univerzít v rámci Elia Exchange fóra (2015) organizovaného s podporou prekladateľskej asociácie ELIA (European language industry association), Letná škola strojového prekladu (2017), workshop venovaný prekladateľským technológiám (2017) alebo

seminár o korpuse v translatologickom výskume a vzdelávaní (2019). Všetky uvedené podujatia sa uskutočnili v priebehu posledných piatich rokov, čo svedčí o vysokej úrovni vedeckej, pedagogickej a organizačnej aktivity doc. Munkovej, ktorá je výborným základom pre spečatenie jej výskumného, pedagogického a osobného prínosu udelením titulu vysokoškolskej profesorky.

Medzinárodné uznanie aktivít doc. Munkovej potvrdzuje jej publikačná činnosť, ktorá ďaleko presahuje rámec požiadaviek kladených na zahájenie inauguračného konania, ako aj počet ohlasov na jej diela doma a najmä v zahraničí. Doteraz vydala 7 monografických prác na národnej a medzinárodnej úrovni a 66 príspevkov v časopisoch a zborníkoch indexovaných v medzinárodne uznávaných databázach ako Scopus (23 príspevkov), ISI Web of Knowledge (35 príspevkov), Current Contents Connect (8 príspevkov). Zo 121 ohlasov na jej publikačnú činnosť uvedených v tabuľke splnenia kritérií pre konanie na vymenúvanie profesorov na FF UKF v Nitre (pri minimálnej požiadavke 20!) sa 68 ohlasov vyskytujú v publikáciách evidovaných v databázach ISI WOK a Scopus. V Google Scholar sa eviduje 200 ďalších citácií. Osobitne treba zdôrazniť, že doc. Munková 1,5- až 6-násobne prekračuje prakticky všetky požiadavky uvedené v Kritériách pre konanie na vymenúvanie profesorov na FF UKF v Nitre s výnimkou iba počtu ukončených (1) a školených po absolvovaní dizertačnej skúšky doktorandov (1), ktoré sú splnené presne, čo je ďalším nepriamym dôkazom jej odbornej perspektívnosti. K najvýznamnejším publikovaným vedeckým prácam za posledných 5 rokov patria práce monografického charakteru (vedecká monografia, kapitoly vo vedeckej monografii) a štúdie evidované v databázach Web of Science a Scopus (pozri zoznam najvýznamnejších prác za posledných 5 rokov), čo tiež potvrdzuje kvalitu a uznanie jej činnosti.

Nezanedbateľný význam pre zvýšenie renomé FF UKF a nitrianskej translatologickej školy majú popularizačné aktivity doc. Munkovej, ku ktorým patrí nielen organizovanie už spomenutých odborných podujatí pre širokú verejnosť, ale aj prednášky o strojovom preklade na pozvanie Národného centra pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti (2014) alebo účasť na diskusnej relácii s mladými osobnosťami vedy na Slovensku *Nočná pyramída* v Slovenskom rozhlase a televízii (RTVS, september 2015).

Svoju vedeckú kariéru doc. Munková začínala v oblasti exaktných vied. V r. 2008 absolvovala doktorandské štúdium na Fakulte prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v odbore 11-17-9 Teória vyučovania matematiky a po úspešnej obhajobe dizertácie získala vedecko-akademický titul philosophiae doctor (PhD.). Obhájila dizertačnú prácu *Dôkazy a heuristika vo vyučovaní matematiky*, ktorá sa stala predpokladom k neskoršiemu prepojeniu matematických metód s lingvistickými a k vývoju aplikovanej metodológie vyhľadávania a spracovania chýb v strojovom preklade.

V r. 2015 obhájila na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre svoju habilitačnú prácu s názvom *Evalvácia strojového prekladu* a získala vedecko-pedagogický titul docentky v odbore 2.1.35 Prekladateľstvo a tlmočníctvo. Sústredila sa v nej na problém tzv. *Black Box evalvácie*, ktorá meria kvalitu prekladového systému na základe vygenerovaného prekladu a je orientovaná predovšetkým na recipienta prekladu, resp. na prekladateľa. Hlavný problém tohto typu evalvácie spočíva vo vysokej miere subjektivity hodnotenia kvality prekladu. Novým slovom Daši Munkovej v skúmanej problematike sa stalo vypracovanie vlastného modelu automatickej evalvácie, ktorý by mal subjektívne vplyvy maximálne eliminovať.

Problematika evalvácie strojového prekladu je ústrednou výskumnou témou doc. Munkovej a zároveň jej najvýznamnejším prínosom do slovenskej aplikovanej lingvistiky. Vypracovaný doc. Munkovou vlastný systém automatickej evalvácie strojového prekladu umožňuje analyzovať chybovosť a vytvárať typológiu chýb v procese strojového prekladu. Jej práca priniesla výsledky,

ktoré významne ovplyvnili rozvoj odboru. Naštartovala výskum strojového prekladu na Slovensku, ktorý doposiaľ prakticky absentoval, a rozvíja túto sféru o ďalšie smery. Výsledky jej výskumov boli prezentované nielen v početných štúdiách doma aj v zahraničí, ale aj v najnovších vedeckých monografiách *Evalvácia strojového prekladu* (Nitra, 2016, v spoluautorstve s M. Munkom), ktorá nadväzuje na jej rovnomennú habilitačnú prácu, a *Mýliť sa je ľudské (ale aj strojové)* (Nitra, 2017, kolektív autorov pod red. D. Munkovej a J. Vaňka), ktorá sa zameriava predovšetkým na posteditáciu strojového prekladu a metodologické východiská analýzy chýb strojového prekladu. Práce Daši Munkovej majú výraznú interdisciplinárnu povahu a implementujú kvantitatívne a ďalšie matematické metódy do aplikovaných lingvistických výskumov.

Osobitnú pozornosť si zaslúži celý rad vedeckovýskumných projektov, na ktorých sa doc. Munková podieľala ako zodpovedná riešiteľka, resp. spoluriešiteľka. Medzi nimi je 5 projektov Agentúry na podporu vedy a výskumu (APVV), 3 projekty vedeckej grantovej agentúry VEGA pri MŠ SR a 1 projekt ERASMUS (pozri zoznam riešených projektov). Jej výskumnou doménou je strojový preklad, ktorý skúma v organickom prelínaní exaktných a filologických metodologických prístupov, z čoho vyplýva výrazný interdisciplinárny charakter jej vedeckej činnosti. Riešený Dašou Munkovou projekt VEGA 1/0559/14 bol zaradený v *Správe o najvýznamnejších výsledkoch dosiahnutých pri riešení projektov VEGA ukončených v roku 2016*, projekt APVV-14-0336 bol hodnotený ako výskum s výsledkami na vynikajúcej úrovni (2019) a jej vedeckovýskumná a projektová činnosť bola vyznamenaná cenou dekana FF UKF v rokoch 2014 a 2018.

Interdisciplinárne zameranie Daši Munkovej sa realizuje v jej aktívnej spolupráci s inými odborníkmi, najmä s Katedrou informatiky FPV UKF v Nitre v oblasti strojového prekladu a počítačovej lingvistiky a s Katedrou plurilingválnej a multikultúrnej komunikácie UK v Bratislave v oblasti webových korpusov. Prejavuje sa to nielen v jej vedeckovýskumnej, ale aj v pedagogickej činnosti: školí záverečné práce a práce ŠVOUČ zamerané na spracovanie prirodzeného jazyka a automatickú evalváciu strojového prekladu. Zaslúženým výsledkom aktivity a bádateľských úsilí doc. Munkovej sa stala okrem iného jej pozvaná prednáška o posteditovaní strojového prekladu v edukácii translatológov na 4. výročnej konferencii strojového prekladu (MT@Work 2015 Conference on Machine Translation in Translation Practice) organizovanou Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre preklad v Bruseli (2015).

O významnej pedagogickej činnosti doc. Munkovej svedčí, ako už bolo spomenuté, zavedenie nových predmetov do učebných osnov Filozofickej fakulty UKF v Nitre, ktorými sú: a) na 3. st. (PhD.) *Translatologický výskum z interdisciplinárnej perspektívy*, b) na 2. stupni (Mgr.) *Strojový preklad, Počítačová lingvistika, Úvod do metodológie translačného výskumu* a c) na 1. st. (Bc.) *Počítačom podporovaný preklad, Informatika pre translatológov I. a II., Technológie a preklad*. Doc. Munková sa tiež venuje vytváraniu študijných materiálov s cieľom zabezpečiť vyučovací proces potrebnou študijnou literatúrou. Je spoluautorkou 4 vysokoškolských učebníc, z ktorých 2 sú vydané v zahraničných a 2 v domácich vydavateľstvách, a 1 učebných textov (pozri prehľad publikačnej činnosti).

Pedagogická činnosť doc. Munkovej sa viaže k Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, kde začala svoje pôsobenie v r. 2004 na Ústave technológie vzdelávania PF UKF v Nitre, v rokoch 2009 – 2010 pokračovala na Katedre lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií PF UKF a od roku 2010 na Katedre translatológie FF UKF, kde pôsobí dodnes. Spolupracuje tiež s Katedrou informatiky FPV UKF v Nitre. Vyučovala celkovo 12 predmetov, väčšinu ktorých zaviedla do učebných osnov FF UKF (pozri vyššie) aj odborne garantovala (pozri inauguračný spis), čím významne prispela k rozvoju odboru.

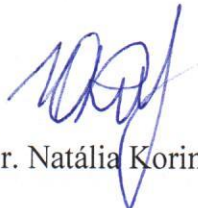
Od r. 2016 doc. Munková školí doktorandov na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v študijnom programe 2.1.35 Prekladateľstvo a tlmočníctvo, participuje na vypracovaní nových študijných programov fakulty, ktoré sa predkladajú na akreditáciu. V súčasnosti má jedného úspešne obhájeného doktoranda a jednu školenú doktorandku po absolvovaní dizertačnej skúšky.

Doc. Munková pôsobí v odborovej komisii doktorandského štúdia na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v odbore Prekladateľstvo a tlmočníctvo. Je aktívna ako posudzovateľka pre domáce a zahraničné grantové agentúry, publikačnú činnosť a kvalifikačné práce, posudzuje štúdie pre zahraničné karentované časopisy (pozri inauguračný spis). V rokoch 2011 až 2014 bola členkou medzinárodnej odbornej organizácie European Association of Languages for Specific Purposes.

Záver:

Uvedené skutočnosti svedčia o tom, že doc. RNDr. Daša Munková, PhD., je uznávanou odborníčkou vo svojej oblasti, získala si zaslúženú autoritu odbornej verejnosti doma a v zahraničí a uznanie študentov. Úspešne sa podieľa na príprave mladej generácie odborníkov – prekladateľov a tlmočníkov, školí doktorandov, popularizuje moderné prekladateľské technológie na širokej verejnosti, upevňuje a rozširuje renomé Katedry translológie, Filozofickej fakulty aj Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre doma i v zahraničí. Výsledky jej vedeckovýskumnej činnosti sú kladne hodnotené v medzinárodnom meradle a doma boli dvakrát vyznamenané cenou dekana FF UKF. Študentské vedecké práce školené doc. Munkovou sa pravidelne umiestňujú na popredných miestach v rámci fakulty, jej kreativita a dynamickosť si získali vysoké ocenenie kolegov a študentov. Ako už bolo poznamenané, doc. RNDr. Daša Munková, PhD., nielen spĺňa, ale aj ďaleko presahuje kritériá, ktoré sa požadujú pre zahájenie konania na vymenúvanie profesorov v odbore 2.1.35 Prekladateľstvo a tlmočníctvo. Preto po úspešnom absolvovaní inauguračného konania odporúčam udeliť menovanej titul vysokoškolskej profesorky.

Viedeň, 24. januára 2020

prof. PhDr. Natália Korina, CSc.